

การทำบุญวันเกิด

ความเป็นมา

อันประเพณีที่จะ ทำบุญวันเกิด ขึ้นนี้เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำเป็นตัวอย่างตั้งแต่ยังทรงผนวช ไม่ใช่ทำอย่างจีนหรือฝรั่ง ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่าการมีอายุยืนมาบรรจบรอบปีครั้งหนึ่งๆ ไม่ตายไปเสียก่อนเป็นลาภอันประเสริฐ ควรยินดี เมื่อรู้สึกยินดีก็ควรจะบำเพ็ญกุศล ที่เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่น ให้สมกับที่มีน้ำใจยินดี และไม่ประมาท เพราะไม่สามารถจะรู้ได้ว่าจะอยู่ไปบรรจบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ ถึงวันเกิดปีหนึ่งเป็นที่เตือนใจครั้งหนึ่ง ให้รู้สึกว่าอายุล่วงไปต่อความตายอีกก้าวหนึ่งชั้นหนึ่ง เมื่อรู้สึกเช่นนั้น จะได้บรรเทาความมัวเมาประมาทในชีวิตเสียได้ นี่เป็นพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นสาเหตุให้ มีการทำบุญวันเกิดขึ้นเรียกว่า เถลิงพระชนมพรรษา

การที่ทรงทำในครั้งนั้นปรากฏว่ามีการสวดมนต์เลี้ยงพระ ๑๐ รูป เป็นการน้อยๆ เจียบๆ ครั้นต่อมาก็มีเจ้านายขุนนางทำบุญวันเกิดกันชุกชุมขึ้น แต่การทำบุญเกี่ยวกับพระลดลง เป็นแค่ประชุมคนแสดงเกียรติยศให้ปรากฏว่ามีผู้นับถือมาก ตั้งโรงครัวเลี้ยงกันไปวันยังค่ำการมหรสพก็มีละครเป็นพื้น และนำของขวัญไปให้กันมีการเลี้ยงดูกันอย่างสนุกสนานให้ศิลาให้พรกัน ถ้าเป็นวันเกิดเจ้านายขุนนางชั้นผู้ใหญ่ พระเจ้าแผ่นดินก็พระราชทานพระราชหัตถเลขาให้พรด้วย พระราชทานของขวัญด้วย สมัยนั้นการทำบุญถือเป็นเกียรติใหญ่ เมื่อถึงวันเกิดของใครก็อึงคึงเป็นการใหญ่ตั้งแต่เริ่มงานจนงานแล้ว และถือว่าถ้าไม่ไปช่วยงานวันเกิดกันแล้วเป็นไม้อู้ฝักันทีเดียว

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงผนวชเป็นสามเณรก็ทรงทำบุญวันพระราชสมภพตามอย่างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วิธีทำก็มี สวดมนต์ เลี้ยงพระและแจกสลากถึงของต่างๆ แก่พระสงฆ์ ทรงทำตลอดมาจนกระทั่งเสวยราชย์และทำการใหญ่เช่น หล่อพระพุทธรูปอายุ เรียกว่า “หล่อพระชนมพรรษา” ทั้งมีการตกแต่งตามขาลาพระบรมมหาราชวัง ให้เป็นการครึกครื้นสนุกสนาน ตามริมน้ำและตามถนนก็สว่างไสวไปด้วยแสงประทีปโคมขวลา จึงได้เกิดมีการแต่งซุ้มไฟประกวดประชันกันขึ้นและมีเหรียญพระราชทานแก่ผู้ แต่งซุ้มไฟเป็นรางวัล อนึ่งในวันนั้นได้มีผู้ไปลงนามถวายพระพร พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการอ่านคำถวายพระพรอันเป็นเครื่องหมายแสดงความจงรักภักดี จึงถือเป็นประเพณีเนื่องด้วยทำบุญวันเกิดมาจนปัจจุบันนี้

วิธีปฏิบัติในการทำบุญวันเกิด

วิธีปฏิบัติ ในการทำบุญวันเกิดอาจเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ ดังนี้

๑. ตักบาตรพระสงฆ์เท่าอายุหรือเกินอายุหรือกฐินก็ได้ตามสะดวก
๒. บำเพ็ญกุศลอุทิศแก่บรรพบุรุษ ที่เรียกว่า ทักษิณานุประทานก่อนแล้วจึงบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันเกิด
๓. ทำบุญ สวดมนต์ เลี้ยงพระ หรือมีพระธรรมเทศนาด้วย
๔. ถวายสังฆทาน
๕. ทำทานช่วยชีวิตสัตว์ เช่น ปล่อยนก ปล่อยปลา ฯลฯ หรือส่งเงินไปบำรุงโรงพยาบาลหรือกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์อื่นๆ
๖. รักษาศีลหรือบำเพ็ญภาวนา
๗. กราบขอรับพรจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ
๘. บำเพ็ญคุณประโยชน์อื่นๆ โดยมุ่งที่การให้ มากกว่า เป็นการรับ

อานิสงส์หรือผลดีของการทำบุญวันเกิด

การทำบุญวันเกิด คือการปรารถนาวันเกิดและทำความดีในวันนั้นเป็นเหตุให้ได้รับผลดีหรืออานิสงส์ ตอบแทนดังมีพุทธภาษิตความว่า “ผู้ให้อาหาร ชื่อว่า ให้กำลัง ผู้ให้ผ้า ชื่อว่า ให้ผิวพรรณ ผู้ให้ยาน ชื่อว่า ให้ความสุข ผู้ให้ประทีป ชื่อว่า ให้ดวงตา” (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๕ ข้อ ๑๓๘ หน้า ๔๔) และพระพุทธภาษิต ความว่า “ผู้ให้สิ่งที่น่าพอใจ ย่อมได้สิ่งที่น่าพอใจ ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้สิ่งที่เลิศ ผู้ให้สิ่งประเสริฐ ย่อมได้สิ่งที่ประเสริฐ ผู้ให้สิ่งที่ประเสริฐสุด ย่อมได้สิ่งที่ประเสริฐสุด “ (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ ข้อ ๔๔ หน้า ๖๖)

ข้อเสนอนะในการทำบุญวันเกิด

๑. กิจกรรมในการทำบุญวันเกิดควรเน้นคุณค่าทางจิตใจมากกว่าวัตถุ เช่น ทำจิตใจให้สงบแจ่มใสและทำบุญตามศรัทธา
๒. ควรเป็นกิจกรรมที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม เช่น การบริจาคทาน สมทบทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ใช้แรงงานของตนเองเพื่อส่วนรวม
๓. ควรมุ่งเน้นให้เป็นการประหยัด จัดงานวันเกิดในวงครอบครัวไม่ควรจัดหรูหราฟุ่มเฟือย

๔. ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ไม่จำเป็นต้องจัดแบบต่างประเทศ เช่น ตัดเค้กวันเกิดจุดเทียน หรือเป่าเทียน ร้องเพลงภาษาต่างประเทศอวยพรวันเกิด ฯลฯ

๕. ในกรณีที่ผู้น้อยไปรดน้ำอวยพรวันเกิดผู้ใหญ่ นิยมอัญเชิญพระศรีรัตนตรัยก่อนแล้วจึงมีคำอวยพร ส่วนของขวัญที่จะให้ นั้น ควรทำด้วยน้ำพริกน้ำแรงหรือของที่ประดิษฐ์ด้วยฝีมือตนเอง ถ้าเป็นดอกไม้ไม่ควรเป็นดอกไม้ที่ปลูกในประเทศไทย กรณีที่ผู้ใหญ่อวยพรวันเกิดผู้น้อย ผู้ใหญ่ควรกล่าวถ้อยคำอันเป็นมงคลแก่ผู้รับพร

ทำบุญอายุ

การทำบุญอายุ มักนิยมทำกัน เมื่ออายุ ๒๕ ปี ซึ่งเรียกว่าเบญจเพสแผลงมาจาก ปัญจวิสะ คำว่าเบญจเพส ก็แปลว่า ๒๕ นั่นเอง ถือกันว่าตอนนี้เป็นตอนสำคัญ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะย่างขึ้นสู่สภาวะผู้ใหญ่ ตั้งตนให้เป็นหลักเป็นฐาน ถ้าดีก็ดีขึ้นในตอนนี้ ถ้าเอาดีไม่ได้ก็อาจจะเสียคน ด้วยเหตุนี้จึงมีการทำบุญเมื่ออายุ ๒๕ ปี เพื่อส่งผลให้เจริญงอกงามต่อไป ต่อจากนั้นก็ทำเมื่ออายุ ๕๐ หรือ ๖๐ ปีอีกครั้งหนึ่ง เพราะถือกันว่าตอนนี้อายุย่างเข้ากึ่งหนึ่งของศตวรรษแล้ว และเจริญมาถึงที่สุดแล้ว ต่อไปร่างกายก็มีแต่จะทรุดโทรมลงทุกวัน การทำบุญที่อายุปูนนี้จึงเป็นการทำโดยไม่ประมาท ร่างกายเสื่อมลงไปๆ จึงควรทำบุญไว้ เพื่อเป็นประกันในเมื่อจวนจะหมดลมจะได้เห็นว่าทำดีไว้มากแล้ว ถึงตายก็ตายอย่างสงบ อนึ่งการทำบุญอายุนี้ บางทีทำกันเมื่อมีอายุครบ ๒ รอบ ๓ รอบ ๔ รอบ ไปจนถึง ๕ -๖ รอบ ฯลฯ รอบหนึ่งมี ๑๒ ปีถ้าบรรจบปีเกิดในรอบไหนก็ทำในรอบนั้น วิธีปฏิบัติ อาบสงฆ์ผลดีหรือขอเสนอแนะ เช่นเดียวกับการทำบุญวันเกิด

ขอขอบคุณข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ระวัง! สังฆทาน บาปยัดไส้ของหมดอายุเทียนยังมีได้

"พระพยอม" เตือนเจ้าพรหมระวัง "สังฆทานบาป" หมดอายุ-ใช้งานไม่ได้เคลื่อนไหว บางรายอุทริใส่บูหรี่ให้พระสวดจนติดดมแอมม และพุทธศาสนิกชนดูวันหมดอายุ วัดควรตั้งป้ายบอกประชาชนต้องการสิ่งของประเภทไหนในช่วงพรรษา อธิบดียกรรมกรศาสนาชี้ ทำไม่ดีระวังรกกินหัว ขณะที่ร้านสังฆภัณฑ์ดังแฉ บางร้านเอาของหมดอายุยัดไส้ถึงสังฆทาน ขยายเทียนไร้ไส้

ระวังทำบุญช่วงเทศกาลเข้าพรรษาอาจได้บาปโดยไม่ตั้งใจ เรื่องนี้พระราชธรรมนิเทศ หรือพระพยอม กัล

ยาโณ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว เปิดเผยว่า ในช่วงนี้ใกล้วันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนจะนิยมทำบุญตักบาตร รวมถึงการถวายสังฆทาน แต่กลับมีกลุ่มผู้ค้าสังฆภัณฑ์บางคนฉวยโอกาสนำสินค้าไม่มีคุณภาพ หมกอำพรางมาจำหน่ายให้ประชาชน ซึ่งทางวัดก็เคยได้รับสังฆทานประเภทดังกล่าว จึงอยากเตือนผู้ประกอบการว่า ถ้าคิดดี ทำดี ใจดี ใจของดี นำมาขายให้พุทธศาสนิกชน ก็จะได้บุญ แต่ถ้าคิดไม่ดี ใจของไม่ดี ทำไม่ดี คิดไม่ดี จะได้บาป

พระราชธรรมนิเทศกล่าวต่อว่า การแก้ปัญหาเรื่องนี้อยากให้วัดแต่ละวัด ตั้งป้ายช่วงเข้าพรรษาว่า ขาดสิ่งของประเภทใดในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน พุทธศาสนิกชนจะได้นำสิ่งของไปถวายได้ถูกต้อง โดยไม่ต้องไปซื้อถึงสังฆทาน ซึ่งบางครั้งมีสิ่งของที่ไม่จำเป็นกับพระ ขณะเดียวกัน พุทธศาสนิกชนควรจะไปซื้อสิ่งของที่จะถวายพระด้วยตัวเอง จะได้รู้ว่าของที่จะถวายพระหมกอำพรางหรือไม่ ซึ่งวัดสวนแก้วก็ใช้วิธีการนี้ ด้วยการซื้อของที่จำเป็นสำหรับพระมาที่วัด และให้พุทธศาสนิกชนเลือกซื้อของสิ่งที่ไม่จำเป็น รวมทั้งมีราคาถูกลงถวายพระ ซึ่งจะตรงกับความต้องการของพระสงฆ์ที่จะใช้อุปโภคบริโภคในช่วงเข้าพรรษานี้

"ที่ร้ายไปกว่านั้น สังฆทานบางที่มีการใส่หูหรือถวายให้พระสงฆ์ด้วย ไม่รู้ว่าคนขายรู้หรือเจตนาแกล้งไม่รู้ ทำให้พระสงฆ์ติดหูหรือตามไปด้วย แทนที่คนขายและคนซื้อจะได้บุญกลับได้บาป พร้อมได้รับคำสาปแช่งจากพระสงฆ์ตามหลังไปด้วยว่า นำของหมกอำพรางถวายพระ อาตมาไม่อยากจะให้คนขายสังฆทานฉวยโอกาสช่วงที่พุทธศาสนิกชนแห่ไปทำบุญในช่วง เข้าพรรษา อยากเตือนพุทธศาสนิกชนว่า การทำบุญไม่จำเป็นต้องเอาของมาถวายพระ แต่สิ่งที่จะได้บุญก็คือการอธิษฐานจิตตั้งใจถือศีลทำความดี งดเหล้า งดทำชั่วในช่วงเข้าพรรษา ก็จะเป็นช่องทางหนึ่งไม่ให้ผู้ขายสังฆภัณฑ์ที่ไม่ดีฉวยโอกาสเอาเปรียบ ประชาชน" พระพยอมกล่าว

นายสด แดงเอียด อธิบดีกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยที่ผู้ค้าสังฆทาน บรรจุนครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมไว้ล่วงหน้าเป็นเดือนเป็นปี เพราะบางร้านจัดเป็นชุดไว้ในกระป๋องจนสินค้าเกิดหมกอำพราง เช่น นมข้น ยาสามัญประจำบ้าน ข้าวสาร อาหารกระป๋อง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป การแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ซื้อต้องให้ทางร้านบรรจุสินค้าใหม่ต่อหน้า ที่สำคัญต้องดูวันหมดอายุของสินค้า และทางร้านก็ควรจะต้องสัตย์ต่อผู้ซื้อด้วย ขณะเดียวกันผู้ซื้อต้องไม่ยอมซื้อสังฆทานที่ผู้ขายจะยื่นจะยอให้ผู้ซื้อซื้อ สังฆทานที่บรรจุไว้แล้ว โดยอ้างว่าสะดวกและง่าย

"การถวายสังฆทานหมกอำพราง ซึ่งพระสงฆ์ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในช่วงเข้าพรรษา แทนที่คนทำจะได้บุญ กลับทำบาปให้พระโดยไม่รู้ตัว ร้านค้าที่นำของไม่ดีและหมกอำพรางมาจำหน่ายก็เป็นบาป ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะตกนรกโดยไม่รู้ตัว เพราะทำบาปให้แก่พระสงฆ์ คนไทยต้องฉลาดซื้อ ถ้าพุทธศาสนิกชนไม่ยอมทำบาป

ด้วยการถวายสังฆทาน คนซื้อต้องฉลาดซื้อ ไม่ควรเกรงใจคนขาย และควรเลือกสินค้าที่มีคุณภาพถวาย พระสงฆ์" อธิบดีกรมการศาสนากล่าว

จากการสอบถามเจ้าของร้านสังฆภัณฑ์ชื่อดังแห่งหนึ่ง ได้ข้อมูลตรงกับที่พระพยอมกล่าวมาข้างต้น โดยเจ้าของร้านเล่าว่า เคยมีลูกค้าบางรายเล่าให้ฟังว่า เคยซื้อชุดสังฆทานยัดใส่สินค้าที่หมดอายุเป็นจำนวนมาก และเทียนพรรษาไม่มีคุณภาพ บางเล่มทำให้เทียนหลอก พอจุดข้างในไม่มีไส้บางเล่มจุดแล้วละลายเร็ว น้ำตาเทียนเยอะ ไม่สมกับราคา จะสังเกตได้ว่า หลังจากเข้าพรรษาแล้ว วัดต่างๆ จะนำตาเทียนเยอะมาก อย่างเช่นที่วัดชนะสงคราม เป็นต้น เทียนพรรษาที่ดีเมื่อจุดแล้วน้ำตาเทียนจะระเหยไป การทำธุรกิจควรจะซื้อสัตย์ต่อผู้บริโภค ขายของดี ราคาถูกแต่ได้ลูกค้ามากกว่า ดีกว่าทำของไม่ดีไปขาย เพราะทำไม่ดีจะบาป เพราะของเหล่านี้พระต้องกรวดน้ำ

วันเดียวกัน ที่กระทรวงวัฒนธรรม นายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม กล่าวภายหลังเป็นประธานหล่อเทียนพรรษาว่า เนื่องในวันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา กระทรวงวัฒนธรรม ขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชนหล่อเทียนพรรษาถวายวัดต่างๆ เพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีอันดีงาม โดยครั้งนี้กระทรวงจะนำเทียนพรรษาไปถวายวัดพระอารามหลวง 9 วัด ได้แก่ วัดสระเกศ วัดบวรนิเวศวิหาร วัดชนะสงคราม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วัดปากน้ำภาษีเจริญ วัดสุวรรณาราม วัดสัมพันธวงศาราม วัดเทพศิรินทราวาสวัดราชาธิวาส

ส่วนในวันที่ 17 กรกฎาคมนี้ ซึ่งตรงกับวันอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดกิจกรรมที่วัดสระเกศ ตั้งแต่เวลา 07.00 น. ทั้งการทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน ฟังธรรมวันธรรมสวนะ และเวลา 18.00 น. สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ประกอบพิธีเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ

"ทราบข่าวกรณีเด็กแว้นยิงกันในขณะนี้ ซึ่งใกล้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งกรมการศาสนา มีโครงการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมในสถานพินิจฯ และการอบรมธรรมะให้แก่เด็กแว้น สก๊อย ร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จึงอยากเชิญชวนเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กแว้น สก๊อย เข้าวัดทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นี้ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้มีความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นคนดีสู่สังคม" รมว.วัฒนธรรมกล่าว

ทั้งนี้ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้กำหนดให้ชุดสังฆทานและชุดไทยธรรมเป็นสินค้า ที่ควบคุมฉลาก มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม 2550 เป็นต้นมา โดยผู้ผลิตจะต้องระบุขนาด ปริมาณ น้ำหนัก จำนวน ราคาของสินค้า และวันเดือนปีที่หมดอายุ หรือวันเดือนปีที่ควรใช้ก่อน จึงขอให้ผู้พบเห็นชุดสังฆทานและชุด

ไทยธรรมที่นำสินค้าหมดยุมาจัดทำและ จำหน่าย แจ่งให้คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับทราบ เพื่อ
จะได้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

การ ทำบุญวันเกิด

ความ เป็นมา

อันประเพณีที่จะ ทำบุญวันเกิด ขึ้นนี้เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำเป็น
ตัวอย่างตั้งแต่ยังทรงผนวช ไม่ใช่ทำอย่างจีนหรือฝรั่ง ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่าการมีอายุยืนมาบรรจบ
รอบปีครั้งหนึ่งๆ ไม่ตายไปเสียก่อนเป็นลาภอันประเสริฐ ควรยินดี เมื่อรู้สึกยินดีก็ควรจะทำบุญกุศล ที่เป็น
ประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่น ให้สมกับที่มีน้ำใจยินดี และไม่ประมาท เพราะไม่สามารถจะรู้ได้ว่าจะอยู่ไป
บรรจบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ ถึงวันเกิดปีหนึ่งเป็นที่เตือนใจครั้งหนึ่ง ให้รู้สึกว่ายาวล่องไปต่อความตายอีก
ก้าวหนึ่งชั้นหนึ่ง เมื่อรู้สึกเช่นนั้น จะได้บรรเทาความมัวเมาประมาทในชีวิตเสียได้ นี่เป็นพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นสาเหตุให้ มีการทำบุญวันเกิดขึ้นเรียกว่า เฉลิมพระ
ชนมพรรษา

การที่ทรงทำในครั้งนั้นปรากฏว่ามีการสวดมนต์เลี้ยงพระ ๑๐ รูป เป็นการน้อยๆ เจียบๆ ครั้นต่อมาก็มีเจ้านาย
ขุนนางทำบุญวันเกิดกันชุกชุมขึ้น แต่การทำบุญเกี่ยวกับพระลดลง เป็นแค่ประชุมคนแสดงเกียรติยศให้
ปรากฏว่ามีผู้นับถือมาก ตั้งโรงครัวเลี้ยงกันไปวันยังค่ำการมหรสพก็มีละครเป็นพื้น และนำของขวัญไปให้
กันมีการเลี้ยงดูกันอย่างสนุกสนานให้ศิลาให้พรกัน ถ้าเป็นวันเกิดเจ้านายขุนนางชั้นผู้ใหญ่ พระเจ้าแผ่นดินก็
พระราชทานพระราชหัตถเลขาให้พรด้วย พระราชทานของขวัญด้วย สมัยนั้นการทำบุญถือเป็นเกียรติใหญ่
เมื่อถึงวันเกิดของใครก็อึ่งคนึงเป็นการใหญ่ตั้งแต่เริ่มงานจนงานแล้ว และถือว่ถ้าไม่ไปช่วยงานวันเกิดกัน
แล้วเป็นไม่ดูฝักันทีเดียว

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงผนวชเป็นสามเณรก็ทรงทำบุญวันพระราชสมภพ
ตามอย่างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วิธีทำก็มี สวดมนต์ เลี้ยงพระและแจกสลากสิ่งของต่างๆ
แก่พระสงฆ์ ทรงทำตลอดมาจนกระทั่งเสวยราชย์และทำเป็นการใหญ่เช่น หล่อพระพุทธรูปอายุ เรียกว่า
“หล่อพระชนมพรรษา” ทั้งมีการตกแต่งตามศาลาพระบรมมหาราชวัง ให้เป็นการครึกครื้นสนุกสนาน ตาม
ริมน้ำและตามถนนก็สว่างไสวไปด้วยแสงประทีปโคมชวลา จึงได้เกิดมีการแต่งซุ่มไฟประกวดประชันกัน
ขึ้นและมีเหรียญพระราชทานแก่ผู้ แต่งซุ่มไฟเป็นรางวัล อนึ่งในวันนั้นได้มีผู้ไปลงนามถวายพระพร พระ
บรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการอ่านคำถวายพระพรอันเป็นเครื่องหมายแสดงความจงรักภักดี จึงถือเป็น

ประเพณีเนื่องด้วยทำบุญวันเกิดมาจนปัจจุบันนี้

วิธีปฏิบัติในการทำบุญวันเกิด

วิธีปฏิบัติ ในการทำบุญวันเกิดอาจเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ ดังนี้

๑. ตักบาตรพระสงฆ์เท่าอายุหรือเกินอายุหรือกฐินก็ได้ตามสะดวก
๒. บำเพ็ญกุศลอุทิศแก่บรรพบุรุษ ที่เรียกว่า ทักษิณานุประทานก่อนแล้วจึงบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันเกิด
๓. ทำบุญ สวดมนต์ เลี้ยงพระ หรือมีพระธรรมเทศนาด้วย
๔. ถวายสังฆทาน
๕. ทำทานช่วยชีวิตสัตว์ เช่น ปล่อยนก ปล่อยปลา ฯลฯ หรือส่งเงินไปบำรุงโรงพยาบาลหรือกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์อื่นๆ
๖. รักษาศีลหรือบำเพ็ญภาวนา
๗. กราบขอรับพรจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ
๘. บำเพ็ญคุณประโยชน์อื่นๆ โดยมุ่งที่การให้ มากกว่า เป็นการรับ

อานิสงส์หรือผลดีของการทำบุญวันเกิด

การทำบุญวันเกิด คือการปรารภวันเกิดและทำความดีในวันนั้นเป็นเหตุให้ได้รับผลดีหรืออานิสงส์ ตอบแทนดังมีพุทธภาษิตความว่า “ผู้ให้อาหาร ชื่อว่า ให้กำลัง ผู้ให้ผ้า ชื่อว่า ให้ผิวพรรณ ผู้ให้ยาน ชื่อว่า ให้ความสุข ผู้ให้ประทีป ชื่อว่า ให้ดวงตา” (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๕ ข้อ ๑๓๘ หน้า ๔๔) และพระพุทธภาษิต ความว่า “ผู้ให้สิ่งที่น่าพอใจ ย่อมได้สิ่งที่น่าพอใจ ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้สิ่งที่เลิศ ผู้ให้สิ่งประเสริฐ ย่อมได้สิ่งทีประเสริฐ ผู้ให้สิ่งที่ประเสริฐสุด ย่อมได้สิ่งที่ประเสริฐสุด “ (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ ข้อ ๔๔ หน้า ๖๖)

ข้อเสนอนะในการทำบุญวันเกิด

๑. กิจกรรมในการทำบุญวันเกิดควรเน้นคุณค่าทางจิตใจมากกว่าวัตถุ เช่น ทำจิตใจให้สงบแจ่มใสและทำบุญตามศรัทธา
๒. ควรเป็นกิจกรรมที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม เช่น การบริจาคทาน สมทบทุนเพื่อ

สาธารณประโยชน์ ใช้แรงงานของตนเองเพื่อส่วนรวม

๓. ควรมุ่งเน้นให้เป็นการประหยัด จัดงานวันเกิดในวงครอบครัวไม่ควรจัดหรูหราฟุ่มเฟือย

๔. ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ไม่จำเป็นต้องจัดแบบต่างประเทศ เช่น ตัดเค้กวันเกิดจุดเทียน หรือเป่าเทียน ร้องเพลงภาษาต่างประเทศอวยพรวันเกิด ฯลฯ

๕. ในกรณีที่ผู้น้อยไปรดน้ำอวยพรวันเกิดผู้ใหญ่ นิยมอัญเชิญพระศรีรัตนตรัยก่อนแล้วจึงมีคำอวยพร ส่วนของขวัญที่จะให้นั้น ควรทำด้วยน้ำพริกน้ำแรงหรือของที่ประดิษฐ์ด้วยฝีมือตนเอง ถ้าเป็นดอกไม้ไม่ควรเป็นดอกไม้ที่ปลูกในประเทศไทย กรณีที่ผู้ใหญ่อวยพรวันเกิดผู้น้อย ผู้ใหญ่ควรกล่าวถ้อยคำอันเป็นมงคลแก่ผู้รับพร

ทำบุญอายุ

การทำบุญอายุ มักนิยมทำกัน เมื่ออายุ ๒๕ ปี ซึ่งเรียกว่าเบญจเพสแผลงมาจาก ปัญจวิสะ คำว่าเบญจเพส ก็แปลว่า ๒๕ นั่นเอง ถือกันว่าตอนนี้เป็นตอนสำคัญ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะย่างขึ้นสู่สภาวะผู้ใหญ่ ตั้งตนให้เป็นหลักเป็นฐาน ถ้าดีก็ดีขึ้นในตอนนี้ ถ้าเอาดีไม่ได้ก็อาจจะเสียคน ด้วยเหตุนี้จึงมีการทำบุญเมื่ออายุ ๒๕ ปี เพื่อส่งใจให้เจริญอกงามต่อไป ต่อจากนั้นก็ทำเมื่ออายุ ๕๐ หรือ ๖๐ ปีอีกครั้งหนึ่ง เพราะถือกันว่าตอนนี้อายุย่างเข้ากึ่งหนึ่งของศตวรรษแล้ว และเจริญมากถึงที่สุดแล้ว ต่อไปร่างกายก็มีแต่จะทรุดโทรมลงทุกวัน การทำบุญที่อายุป็นนี้จึงเป็นการทำโดยไม่ประมาณ ร่างกายเสื่อมลงไปๆ จึงควรทำบุญไว้ เพื่อเป็นประกันในเมื่อจวนจะหมดลมจะได้ดีกว่าทำดีไว้มากแล้ว ถึงตายก็ตายอย่างสงบ อนึ่งการทำบุญอายุนี้ บางทีทำกันเมื่อมีอายุครบ ๒ รอบ ๓ รอบ ๔ รอบ ไปจนถึง ๕ - ๖ รอบ ฯลฯ รอบหนึ่งมี ๑๒ ปีถ้าบรรจบปีเกิดในรอบไหนก็ทำในรอบนั้น วิธีปฏิบัติ อานิสงส์ผลดีหรือข้อเสนอแนะ เช่นเดียวกับการทำบุญวันเกิด

ขอขอบคุณข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม